

Eräs Taloustieteelle Tehty Väarennys

Ankarassa elämäntuistelussa ainaisesti raatanut työväenluokka on ollut riippuvainen henkisen kuskatustyön alalla vieraista aineksista. Varsinkin yhteiskunnallisten tieteiden tutkimisessa, jotka työväestölle ovat tieteistä tärkeimpiä, on se saanut turvautua etupäässä juuri siihen ainekseen, joka sen hartioilla elämänsä tehdäkseen on sitä opettamaan tarjoutunut. Valtio-opista, historiasta ja taloustieteestä on tämä aines kehittännyt työväestölle hirvittävän sekasotkun. Taloustiede, jonka käsitlämisen voidaan sanoa olevan perustana kaikkien yhteiskunnallisten tieteiden käsittämiselle, on sen kysissä saanut ja saa edelleen mitä kirjavimpia värejä ja mutkallisimpia koukeroita. Yksi tälle alalle kuuluvista asioista on sääliittävästi sekoitettu niinkutsutun osuustoimintaliikkeen yhteydessä ja sitä työväen luokkaliikkeenä edistettäessä. Ilmeisin tässä on se puoli, joka sotkee yliarvokysymyksen siten, että työläisiä riistetään kuluttajina.

ENSIMMÄINEN päivän selvä virhe tässä teoriassa on se, joka sekottaa luokkaranjan. Työväenluokalla ja työnantajaluokalla ei ole mitään yhteistä ja kuitenkin molemmat ovat kuluttajia ja siis molempia ryöstetään kulutuksessa, jotenka heidän molempien pitäisi liittyä siinä yhteen. Puhutaan kyllä vain työväen ja köyhien maanviljelijäin kulutusosuusliikkeistä, mutta se ei ole muuta kuin yksi sekasotku lisää tähän asiaan. Kapitalistit ovat kuluttajina paljon edellä työläisiä ja heiltä siis kiskotaan tämän mukaan suurempia voittoja.

Missä voittomahdollisuus syntyy?

Hyödykkeiden ostaminen ei kuitenkaan mitenkään selitä voiton lähdeä. Jos niin olisi, että kulutuksessa olisi voiton lähde, häviäisivät porvarit kuluttaessaan sen mitä he myydessään voittaisivat. Missä siis voitto syntyy, kysyneä lukija. Ennenkuin hyödyke, tavara, asetetaan myytäväksi, on se kulkenut pitkän prosessin lävitse. Tämä prosessi, eli tuotanto, on se, josta me löydämme voiton lähteen.

Palkkatyöläiselle maksetaan vain osa siitä, minkä arvon hän tuottaa. Jos heille maksettaisi kaikki, mitä tuottavat, ei olisi kapitalismia. Juuri siksi työläisiä vain palkataan työhön, että heistä siten saadaan voittoa. Otamme tähän pari pientä esimerkkiä. Virallisten tilastojen mukaan tuotettiin Yhdysvaltain kansallisriikkauteen v. 1919 yhteensä 62,500 miljoonan dollarin arvosta uutta rikkautta. Tästä summasta meni pääoman omistajille 52,500 miljoonaa dollaria ja työpalkkoihin 10,000 milj. dollaria. Pienennettyinä nämä numerot, käy meille selville, että jokaisen kuuden

dollarin tavara-arvosta meni pääomalle viisi ja työlle yksi. Jos vertaamme tätä suhdetta työtunneissa, tarkoittaa se sitä, että jos työläinen tekee työtä kymmenen tuntia päivässä, niin vajaassa ensimmäisessä kahdessa tunnissa hän tuottaa sen arvomäärän, jonka hän saa palkassa ja loput kahdeksan tuntia hän työskentelee ilmaista työtä, jonka tulokset vie työnautaja.

Tästä nyt pitäisi kenen tahansa havaita, että tuo mainittu voitto, viisi dollaria, ensimmäisessä esimerkissämme, ei syntynyt missään muualla kuin tuotannossa. Tätä voittoa, tai yliarvoa varten se on, kun kapitalistit työläisiä palkkaavat työhön.

On mahdollista, että ihmisiä voi tässä voiton syntymisessä johtaa harhaluuloihin se, että voitto ilmenee myynnissä. Mutta se ei siinä synny. Kaupassa myytävä tavara on aikaisemmin valmistettu tuotannossa työläisten työllä ja tuotannon omistaja voidakseen toteuttaa tavaransa myynnin, myy niitä tukku-kauppahinnoilla vähittäiskauppiaalle alle niiden todellisen arvon. Tehtailijan on täten vähennettävä itseltään työläisestä riistämänsä yliarvoa, että kauppiaskin siitä saisi voittonsa. Koko vaihto täten on vain prosessi, jossa työläisen työstä riistetty yliarvo jaetaan suurempien ja pienempien omistajien välillä. Jokainen heistä saa täten etunsa valvotuksi työläisen luomasta ilmaisesta työstä, joka yliarvo siis luodaan vain tuotannossa.

Tavarain hintoja ei määrää vapaa tahto

Osuuskulutusliikkeen työväen luokkaliikkeen selittäjä voi vielä väittää, että vaikkakin yliarvo täten syntyy tuotannossa niin

kauppias voi myydä tavarain yli arvonsa ja osuusliike voi sen hinnan pitää alhaalla. Hän ei käsitä, että tavarain hintoja ei määritellä vapaalla tahdolla. Tavaramaailmassa vallitsee ei yksilön eikä ryhmän tahto, mutta taloudellinen laki.

Ottakaamme esimerkiksi kaksi ompelukonetta. Toinen maksaa 20 dollaria ja toinen 80 dollaria. Molemmat ovat käyttökelpoisia tavallaan, miten siis toinen maksaa neljä kertaa enemmän? Hinnan ero selitetään tavarain käyttökunnossa. Ei niiden hinta ole erilainen siksi, että köyhempi haluaa ostaa halvemmän ja rikas kalliimman. Voisihan olla päinvastoin, että rikas tulisi paremmin toimeen halvemmalla kuin köyhä, jolla on paljon työtä tehtävänä koneellaan. Ero siis hinnoissa johtuu yksinkertaisesti siitä, että toisessa koneessa on käytetty paljon enemmän yhteiskunnallisesti välttämätöntä työaika kuin toisessa. Kalliimman koneen osat ovat paremmasta aineesta ja paremmat aineet vaativat rakentukseen enemmän yhteiskunnallisesti välttämätöntä työaika kuin huonommat ja ovat siis suuremman arvoisia ja kallishintaisempia. Kullekin tavaralle täten siihen käytetty yhteiskunnallisesti välttämätön työaika antaa sille arvonsa.

Jos tavaraa myydään ylä- tai alapuolella arvonsa olevilla hinnoilla, johtuu se kysynnän ja tarjonnan suhteista. Kysyntä ja tarjonta näet reguloivat tavarain hintoja, mutta eivät niitä määrää. Ja pitkän päälle on asia kuitenkin siten, että tavarat myydään niiden oikeasta arvosta. Ilmeisesti yhteiskunnallisesti välttämätön työaika on se kiinneperus, josta hintojen heiluri saa heiluntansa.

Ketjuliikkeiden menestymisen ehto

Keskenään sotivien kauppaliikkeiden taistelussa pidetään tavarain hinnat yleensä niiden minimissä. Toisen kilpailevan yhtiön menestys toisen ylitse johtuu siitä missä määrin se voi yhteiskunnallisesti välttämättömän työajan määrää vähentää ja siten hintoja laskea. Nykyään tämä taistelu vähittäismyyntialalla on jo mennyt niin pitkälle, että yhdistyneet ketjukaupat ovat vallanneet vähittäismyyntistä noin 34 pros. Niiden menestys johtuu juuri yllämainituista kyvyistään ja on selvästi nähtävissä, että ne yhä pyrkivät hintoja laskemaan, sikäli kuin perus hinnoille saadaan

sellaista edellyttämään. Tämä ei ollenkaan johdu niiden hyväsydämyydestä ja kansan parasta katsomishalusta, mutta taloudellinen laki pakottaa ihmiset näin menettelemään, tai haihtumaan pois taistelutantereelta.

Huolimatta siitä, että nämä taloudelliset lait eivät ole senkään vaikeampia käsittää, on niiden monikirjava selostelu vaikuttanut sen, että monet työläiset vielä aivan vakavasti luottavat osuustoiminnallisten kulutusliikkeiden kautta voivansa taloudellisia pulmiaan ratkaista. Alkeellisinkin äly paljastaa, että osuustoiminnallisen kulutusliikkeen on toimitava liikevoittopohjalla, eikä käytön takia, jos se aikoo menestyä. Sen on alistuttava kapitalistisen tuotannon ja jaon lakien alaiseksi. Mutta että emme saisi syytöstä itsepäisyydestäänme totuudesta tiukasti kiini pitäessämme, antakaamme tässä esimerkin vuoksi perään, että osuustoiminnallinen liike menestyy, kuten sen edistäjät väittävät. Mitä sitten tapahtuu?

Ensimmäinen ilmiö tässä menestyksessä siis pitäisi olla, että elinkustannukset laskevat, koska välittäjille menevä ilmaisen työn osuus käy pienemmäksi; vaihto tulee kuluttajalle halvemmaksi. Senrauksena olisi, että työläisten työpalkka laskisi samassa suhteessa. Työvoimatavarain hinnan eli palkan määrää työläisen elinkustannukset, hänen työkykynsä oppikustannukset, jos sitä tarvitsee ja hänen järjestyneisyytensä jos hän on järjestynyt sitä varten. Kysyntä ja tarjonta työmarkkinoilla aiheuttaa jolloinkin työvoiman hinnan kohonemista ja laskemista, mutta pitkän päälle työvoiman ylläpitokustannukset tai elinehtokustannukset määräävät työväenluokan työpalkan suuruuden.

Tämän voi helposti havaita, jos vertaa pienen maalaiskylän ja suuren teollisuuskaupungin työläisten palkkoja toisiinsa, edellisissä ovat palkat pienemmät, koska elinkustannuksetkin ovat vähäisemmät ja jälkimmäisissä taas päinvastoin ovat palkat suuremmat ja elinkustannukset korkeammat, joissakin tapauksissa tämä ero ollen hyvinkin tuntuva. Täten lopullisessa analyysissä huomaamme, että osuustoiminnallinen kulutus ja vieläpä tuotantoliikekin voisi menestyessäänkin vain täydellisesti epäomistua työväenluokan suhteen muuttamisessa riistoon nähden, joka pitäisi ol-

työväenliikkeen perustarkoitus, se on, vä-
lentää ja lopettaa yliarvon riisto.

Järjestämistyö kohdistettava tuotantoon

Voisimme tässä osoittaa muutamilla lainauk-
silla, miten iloissaan tämän maan jotkut suuret
teollisuusyhtymät ovat konventsioneissaan ol-
leet, kun heille on osoitettu, miten suuressa
määrin tämänkin maan työväestö syyttää vä-
hittäismyyjiä ja väliluokkia siitä taloudellisesta
ahdingostaan, jossa väestön suurin enem-
mistö on. Mutta jääkööt nuo lainaukset tämän
yhteydestä, sillä luotamme lukijan käsittävän
tämän suurpääoman suhteen näihin pienporva-
reihin kohdistettuun tyytymättömyyteen ole-
van suotuisan, ilman heidän omia todisteitaan-
kin.

Toivomme, että tämän kautta emme olisi ai-
heuttaneet kenellekään pettymyksiä tai katke-
ruutta, sillä tarkoituksenme on ollut puhtaasti

tosiasioiden käsitteleminen talousopilliselta
pohjalta ja siinä olemme väistämättömästi tul-
leet siihen johtopäätökseen, että työväenluok-
kaa riistetään ei kuluttajina, mutta tuottajina.
Yksi ja toinen kauppatavara siellä tai täällä
voi ilmetä hinnoissaan poikkeuksena yleisestä
taloudellisesta säännöstä, mutta yhteiskunnan
taloudelliseen elämään katsoen pitävät nämä
taloudelliset lait paikkansa.

Kaikesta tästä johtuu se järjestömme I. W.
W. liiton horjumaton kanta, että työväenluo-
kan järjestämisyhtymät on kohdistettava
yksinomaan tuotannolliselle alalle, tehtaisiin,
kaivannoihin, rautateille, vaihtoliikkeisiin, vie-
läpä osuus- ja muihin kauppoihinkin ja tuotan-
nollista tietä luotava työläisten työn riistosta
vapaa yhteiskunta, jota työväestö itse teollis-
ten järjestöjensä kautta ohjaa ja hoitaa kaik-
kien työtätekevien onneksi ja nautinnoksi.

Murjovien Muistojen Kulkuri

Kirj. Tehtaalainen .

OLIN hetken silmäillyt lasten leikkiä. Heitä
oli toistakymmentä. Toisilla oli yllään
uimapuku, toisilla vain jotain alusvaat-
teen tapaisia. Kadun varrella oli pieni paloase-
ma ja sen miehet olivat nähtävästi hyväsydämiä,
kun olivat asettaneet paloletkun lapsille suihkuk-
si, jonka sademaisessa kehässä lapset riemuitsi-
vat.

Katu oli köyhällistön kaupunginosalla, jota olin
lähtenyt silmäilemään. Ilman palokuntalaisten
hyväsydämistä tekoa, ei tämän kadun lapsilla olisi
ollutkaan lainkaan hauskaa näin kuumana päi-
vänä. Itsekkin oikein riemastuin ja toivoin, että
olisin ollut lapsi, joka saisi mennä tuohon jouk-
koon ja kylpeä raikkaassa vedessä sekä leikkiä ja
nauraa sydämensä pohjasta toinen toistensa tem-
puille.

Näin miettessäni tulee käytävällä luokseni
mies, jonka arvelen pyytävän kahvirahaa. Huu-
lensa välissä on melkein näkymättömiin palanut
savukkeen pätkä, jonka sytyttämiseksi hän pyytää
tulitikkaa. Otin savukepaketin ja tarjosin hänel-
le savuketta, huomauttaen olevan tulitikon haas-
tua sytyttää sellaista pätkää. Välillemme syntyi

senverran juttua, että sain tietää hänenkin katsel-
leen lasten leikkiä ja kun oli huomannut minut,
tuumasi pyytää tulitikkaa.

Vieraassa tuntui olevan jotain mielenkiintoista,
kun häntä lähemmin katselin. Ensiksikin kiin-
nitti katsettani ruma, suuri arpi, joka ulettui hä-
nen oikeanpuolisesta korvalehdestään aina alas
kaulakupunn asti, avoin paidankaulus antaen ar-
velle täydellisen alastomuuden. Ja hänen äänensä
ja sanansa olivat mielestäni sellaisia, että tunsin
itsearvostelua, kun olin otaksunut, että hän pyy-
tää minulta kahvirahaa. Ei siksi, että hän ei olisi
näyttänyt köyhältä, siitä hän ehdottomasti näytti,
mutta nuo sanat ja tuo ääni. Niissä oli jotain eri-
koista. Ja tuo arpi kaulalla. Mitähän tässä mie-
hessä lienee, tunki kysyvänä mieleeni aivan vas-
tustamattomalla uteliaisuudella.

Estin hänelle, että istuisimme yhdessä paloase-
maa vastapäätä olevalle tyhjälle tontille laitetulle
tuolille, jossa hänkin oli istunut. Eusin hän vä-
hän katsoi utellaasti, mutta tuli kuitenkin istu-
maan. Sovittauduin hänen oikealle puolelleen
tuon omituisen arven takia. Keskustelumme tie-
tysti lähti lapsimaailmaan, minulle tullen kova